

POSTANOWIENIE

Dnia 9 sierpnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jan Górowski (przewodniczący)

SSN Monika Koba

SSN Anna Owczarek (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi Ośrodka [...]o wznowienie postępowania zakończonego
prawomocnym wyrokiem
Sądu Apelacyjnego z dnia 21 września 2015 r.,
wydanym w sprawie z powództwa A. B.
przeciwko Powiatowi T.
przy udziale skarżącego Ośrodka [...]o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 9 sierpnia 2016 r.,
zażalenia skarżącego na postanowienie Sądu Apelacyjnego
z dnia 27 stycznia 2016 r.,

1. oddala zażalenie;

**2. oddala wniosek Powiatu T. o zasądzenie kosztów
postępowania zażaleniowego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 27 stycznia 2016 r. Sąd Apelacyjny odrzucił skargę Ośrodka [...] o wznowienie postępowania w sprawie z powództwa A.B. przeciwko Powiatowi T. o zapłatę, zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 21 września 2015 r. Sąd wskazał, że skarżący nie był stroną zakończonego postępowania, co oznacza że skarga jest niedopuszczalna.

Zażalenie do Sądu Najwyższego na wskazane postanowienie wniosła skarżąca, zarzucając naruszenie przepisów postępowania: art. 401 ust. 2, art. 408 i art. 410 § 1 w zw. z art. 72 i art. 74 i art. 195 k.p.c. oraz przepisów prawa materialnego: art. 95 i 96 w zw. z art. 387 i 388 k.c., art. 2, art. 551 § 5, art. 584¹ § 1, art. 584² k.s.h. w związku z art. 26 ustawy z dnia 25 marca 2011 r. o ograniczaniu barier administracyjnych dla obywateli i przedsiębiorców (Dz.U. 2011, Nr 106, poz. 622 ze zm.) oraz art. 1 i 4 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (jedn. tekst: Dz.U. z 2010, Nr 220, poz. 1447 ze zm.). Wniosek zażalenia sformułowany został jako wniosek o wznowienie postępowania celem uchylenia wyroków sądów obu instancji, zniesienia dotychczasowego postępowania i skierowanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył:

Zarówno wniosek jak i podstawy zażalenia są chybione i świadczą o nieznajomości przepisów prawa procesowego. Szczegółowe odnoszenie się do nich jest zbędne i niecelowe.

Istota zarzutów zażalenia sprowadza się do twierdzenia, że skarżące przysługują uprawnienia uczestnika postępowania (tu: powoda), gdyż na skutek naruszenia art. 195 k.p.c. w braku reprezentacji była pozbawiona możliwości działania, a tym samym legitymacja do wniesienia skargi o wznowienie postępowania. Przypomnieć zatem należy, że zgodnie z obecnymi poglądami piśmiennictwa skarga o wznowienie postępowania funkcjonalnie spełniająca rolę środka zaskarżenia *sensu largo* jest formalnie zmodyfikowaną postacią powództwa o złożonym charakterze. Jej nadzwyczajny charakter, polegający na obalaniu prawomocnych orzeczeń sądowych wbrew zasadzie ich nienaruszalności (art. 365 § 1 k.p.c.), oznacza że przepisy regulujące skargę muszą być wykładane ściśle. Zgodnie z art. 410 § 1 k.p.c. sąd obowiązany jest do badania dopuszczalności

skargi, która obejmuje również ustalenie wniesienia skargi przez uprawniony do tego podmiot. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 9 stycznia 1998 r., III CKN 315/97 (OSNC 1998, nr 7-8, poz.125) wskazał, że skargę o wznowienie postępowania może wnieść tylko strona, która została wymieniona w prawomocnym wyroku. Wyjaśnił, że treść prawomocnego wyroku, a nie oznaczenie stron zawarte pierwotnie w pozwie, musi mieć przy wznowieniu decydujące znaczenie. W postępowaniu procesowym brak prawomocnego w stosunku do skarżącej rozstrzygnięcia wyłącza dopuszczalność zarówno wniesienia środków odwoławczych jak i skargi o wznowienie od wyroku, wydanego w sprawie rozpoznanej i zakończonej z udziałem innego podmiotu po stronie pozwanej. Podobne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 25 lutego 2015 r., II UZ 78/14 (nie publ.) stwierdzając, że uprawnienia do wniesienia skargi o wznowienie postępowania nie ma podmiot nieobjęty zaskarżonym skargą orzeczeniem. Wskazał ponadto, że nie można mówić o pozbawieniu możliwości obrony swych praw strony, której w procesie brak. Skutek nieważności postępowania nie może zatem dotyczyć zainteresowanego nie biorącego udziału w sprawie nawet wtedy, gdy nastąpiło to na skutek zaniedbania sądu.

Odwołać się ponadto należy do uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 2010 r., III CZP 112/09, mającej moc zasady prawnej (OSNC 2010 nr 7-8, poz. 98), stwierdzającej że niewzięcie przez zainteresowanego udziału w sprawie rozpoznawanej w postępowaniu nieprocesowym nie powoduje nieważności postępowania. Uchwała dotyczy wprowadzenia udziału zainteresowanego w postępowaniu nieprocesowym, ale w jej uzasadnieniu wyjaśniono, że pojęcie strony procesowej ma znaczenie techniczno-procesowe, a stroną jest jedynie osoba uczestnicząca w procesie w tym charakterze, a nie osoba, która powinna lub może nią być. Nie istnieje status strony w ujęciu abstrakcyjnym, oderwanym od procesu. Konkretna osoba staje się stroną dopiero wskutek wytoczenia powództwa, pozwania lub wstąpienia do sprawy w takiej właśnie roli. Nieważność postępowania z powodu pozbawienia możliwości obrony praw zachodzi zatem tylko w stosunku do strony w znaczeniu prawnotechnicznym, a nie w stosunku do podmiotu, który nie uzyskał przymiotu strony, choćby postępowanie bezpośrednio go dotyczyło. Kodeks postępowania

cywilnego nie zna instytucji strony z mocy samej ustawy, niezależnie od woli innych stron postępowania lub od decyzji sądu. Uzyskanie pozycji strony wymaga spełnienia określonych warunków, tj. wniesienia pozwu - wnoszący pozew staje się wówczas powodem - lub pozwania przez przeciwnika, a także wezwania przez sąd do udziału w sprawie (art. 194, art. 195, art. 198 k.p.c.), przystąpienia do niej na skutek zawiadomienia (art. 196 k.p.c.) lub wejścia w miejsce strony (art. 83 k.p.c.). Już tylko z tego względu zainteresowany, mający interes materialnoprawny uzasadniający udział w procesie lecz niewiezany do sprawy i niebiorący udziału w postępowaniu, nie jest stroną w procesowo - technicznym znaczeniu, a zatem nie można pozbawić go możliwości obrony jego praw.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. oddalił zażalenie jako bezzasadne. Uwzględniając charakter i okoliczności sprawy, sytuację majątkową skarżącej w oparciu o zasadę słuszności odstąpiono od obciążenia jej obowiązkiem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego na rzecz pozwanego (art. 102 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 w zw. z art. 398²¹ i art. 397 § 2 k.p.c.).

kc

db